

Hont Ferenc a mérlegen

Elhunytakor, 1979-ben nekrológot írtam róla; olvasható A szerette Város (1986) című kötetben. Mint az utcanévbizottság tagja, 1983-ban az épülő új városrészben, Makkosházon javaslatomra neveztünk el utcát róla. Mivel itt trolibusz-végállomás van, nevét naponta sokan olvassák a városban szaladó 83. és 84. számú kocsikon. 1982-ben fölavaták Kalmár Márton készítette bronz domborművével díszített emléktábláját a Dóm téri szabadtéri színpad alatt, az öltözők előtt.

Ez elég. Elegendő tiszteletadás Szeged szülötének, tagadhatatlan érdemeiért. Ilyen érdeme támogató barátsága József Attilával és Radnóti Miklóssal, a „szegedi fiatalokkal”; kezdeményező szerepe a szabadtéri játékok megindításában, a magyar dramatikus néphagyományok, az eltűnt magyar színjáték jelentőségének fölismerésében és népszerűsítésében, a hazai színház- és filmtudomány szervezésében.

Ez is elég. Életművének a mérlegét ugyanis a másik oldalon mélyen lehúzzák hibái, sőt bűnei. Azt, hogy a Horthy-rendszerben kommunista lett, nem rovim föl, hiszen ez a nagybirtokos-tőkés Magyarország elleni lázadásnak, bár tévutas, de érthető irányzata volt. A gazdasági világválság éveiben, mint versében írta Illyés Gyula: „elöklő ifjak kommunisták lesznek...”. Az is érthető, hogy munkaszolgálatosként átszőkötött a szovjet csapatokhoz, s velük tért haza. Megérdemelte, hogy szakmájában, a színházpolitikában vezető tisztségeket kapott. Talán kissé sokat is egyszerre: 1945-től 1949-ig a Színház- és Filmművészeti Főiskola főigazgatója; a Madách Színház igazgatója; 1948–49-ben az Állami Filmgyártó Vállalat művészeti vezetője; 1950–51-ben az Ifjúsági Színház igazgatója, 1951–52-ben a Madách Színház rendezője; 1952-től az Országos Színház-történeti Múzeum alapító főigazgatója, 1957-től nyugdíjazásáig, 1969-ig az ennek átszervezésével létrejött Színház-tudományi és Filmtudományi Intézet igazgatója, egyszersmind a Nemzetközi Színházi Intézet (ITI) magyarországi elnöke.

A szegedi piaristák eltávolították gimnáziumuk hatodik osztályából, így nem vagyok biztos benne, hogy valaha valahol érettségit tett, de a főiskolán színházelméletet tanított, sőt 1953-ban az irodalomtudomány kandidátusa lett, és 1959-től a pesti egyetem esztétikai tanácskének docensként is előadott. Ezt sem kifogásolhatja senki, hiszen tehetséggel, önkép-

zessel, párizsi és pesti gyakorlattal nem csupán pótolható, de túl is szárnyalható a közoktatásban szerzett műveltség, képzettség.

Az azonban már súlyosan esik a latba, hogy hatalmi helyzetével hogyan élt. Versengése Major Tamással csak a saját köreikben okozott zavart. De híres-hírhedt levele Rákosi Mátyáshoz, amelyben nemcsak hűségnyilatkozatot tett az önkény legfőbb és legbűnösebb képviselőjének, de árukkodott is vétlen kortársaira, vetélytársaira, és életcéljának az egyedül üdvözítő párt (nagy P-vel!) szolgálatát nevezte meg, aligha olyan érdem, amelyért a szegedi Pantheonban, „az istenek csarnokában” van a helye. Különleges irigykedése és intrikája nemzetközi híru földije, Balázs Béla ellen, amely a kortársak szerint hozzájárult a filmesztétika megteremtőjének hirtelen halálához, bűnlajstromán az első helyen áll.

1957-ben pedig mint a „forradalmi munkás-paraszt kormány” tájékoztatósi hivatalának vezetője vállalta a Kádár-féle ellenforradalom (mert akkor valójában ez volt az ellenforradalom) művelődéspolitikájának kemény kézzel való megteremtését, a lázadó írók, művészek megfegyelmezését. Személyes emlékem, hogy 1957. január 12-én Osváth Bélával, a Társadalom- és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat Csongrád megyei titkárával tájékoztatót kérve fölkerestük (én mint a TTIT megyei irodalmi szakosztályának elnöke) a parlamentben. Részletekre már fél évszázad távolából nem emlékszem, de merev, dogmatikus, gyűlölködő magatartására igen.

Amikor mint Szeged díszpolgára szokás szerint megkaptam a meghívót a város önkormányzatának március 29-i közgyűlésére, a javasolt napirendben meglepődeve olvastam a 11. tárgysorozati pontot: „Hont Ferenc és Buday György domborműves emléktáblájának kihelyezése a Dóm téri Nemzeti Emlécsarnokba.”

Első megdöbbenésem oka e két név önkényes egybekapcsolása. Az, hogy mindketten a Szegedi Fiatalok Művészeti Kollégiumának tagjai voltak, nem elég. Buday György 1938-ban Nyugat felé hagyta el hazáját: Angliában folytatta művészi tevékenységét. Egyszer volt itthon, 1947-ben, előadást tartott az egyetemen az angol karácsonyi képeslapok folklorisztikus jellegéről. Közölte a Tiszatáj, én tudósítást írtam róla. A város a rendszer-átváltoztatás után, 1990-ben elsőként választotta díszpolgárává. Az erről szóló oklevelet

egészségi állapota miatt csak Londonban vehette át. Buday György mind művészeti tevékenységével, mind emberi, politikai magatartásával megváltotta helyét a Nemzeti Emlécsarnokban.

Nem így Hont Ferenc. Amit ő szülővárosától eddig kapott, elegendő: utcanév, domborművé emléktábla. Az elvakult sztalinistának a szegedi Nemzeti Emlécsarnokban nincs helye.

Ezt írtam meg azonnal a polgármesternek, Botka Lászlónak, kérve, olvassa föl a közgyűlésen. Csak ismertette, ám eltorzítva. Úgy állította be, mintha kifogásom az lett volna: emléktáblát érdemel, csak szobrot nem. Tehát nyitott kapukat döngetek, hiszen emléktábláról van szó. De ez hamis beállítás. Egyrészt mert ezen az emléktáblán is van dombormű, ezáltal Fritz Mihály alkotása, másrészt a lényeg az, hogy emléktáblát el tudnék fogadni (pl. a lakóházán), de nem a Nemzeti Emlécsarnokban.

Egyébként túlzás a meghívón is szereplő megfogalmazás: „A Szegedi Szabadtéri Játékok megalapítója”. Ezt a címet legtöbb joggal Klebelsberg Kunó érdemelte ki; de helyesebb több alapítóról beszélni: a kultuszminiszter mellett a polgármester Somogyi Szilveszter-ről, a kultúrtaáncnok Pálffy József-ről, a zeneiskolai igazgató Belle Ferenc-ről (Gregor József apósáról), az anyagi vállalkozást megteremtő Veress Gábor-ról, Shvoy Kálmán-ról, a Délmagyarország kiadótulajdonos főszerkesztőjéről, Pásztor József-ről, s így tovább. A kezdeményezők közt is csak a második volt Hont Ferenc, az első Juhász Gyula! Ő vetette föl először a Délmagyarország 1926. augusztus 13-i számának vezércikkében; ezt erősítette meg Firmin Gémier tanácsára Hont Ferenc szintén a Délmagyarországban 1927. május 11-én. A megalapításban, rendezésben elért eredményeit örökölt meg a már 1982-ben fölavatott emléktábla. Miért kellett még egy?

Bár rövid levelemet a polgármester helyett Szabó László független képviselő fölolvasta, a másik független képviselő, Juhász Gyula pedig Hont Ferencnek hírhedt levelét Rákosi Mátyáshoz, de egyik sem rendítette meg a szocialista-liberális többséget: a szavazógép elfogadta a polgármester javaslatát.

Tegnap délután tehát fölavatták. Kádár-restauráció Kádár nélkül.

PÉTER LÁSZLÓ, SZEGED

Alkatrészhiány miatt cserelehetőseget kell biztosítani

A március 26-i Csörög rovatban Szabó Gyuláné háztartási gépének garanciális javításával kapcsolatos panaszára az alábbiakban kívánunk reagálni ezen olvasói levéllel. A panaszos azt a tapasztalatát közölte, miszerint a jótállással rendelkező háztartási gépeket alkatrészhiány miatt nem tudják javítani, ezért a fogyasztónak az elromlott helyett új gépet kell vásárolni. Szerinte ez kiszolgáltatott helyzet.

A fentiek a vonatkozó és alább idézett jogszabály figyelembevételével pontosításra szorulnak. A vásárló ilyen esetben nem hátrányos helyzetben, mert a 49/2003. GKM. rendelet szerint a kereskedőnek jegyzőkönyvet kell felvennie a fogyasztó kifogásáról, és amennyiben alkatrész hiánya vagy bármely más ok miatt a javítást rövid időn belül (lehetőleg 15 nap alatt) nem tudják elvégezni, akkor a fogyasztónak csere lehetőségét kell biztosítani, ha erre nincs lehetőség, a vételárát kell visszatéríteni.

Fontos tudni, hogy a vonatkozó előírás szerint a tartós használatra rendelt termékekre a kötelező egy év jótállás után még két évig a szavatosság keretében kell intézni a fogyasztói panaszokat. Tehát ha egy háztartási gép rendeltetésszerű használat mellett meghibásodik, három év áll rendelkezésre a hibás teljesítés korrigálására.

A fogyasztóvédelemmel foglalkozó civil szervezetünk a megyeháza (Szeged, Rákóczi tér 1.) földszintjén, az ügyfélszolgálaton naponta 9–11 óra között, hétfőn és szerdán 14 és 16 óra között a fogyasztók rendelkezésére áll személyesen, illetve a 672-570-es telefonszámon.

NAGY LAJOS,

ORSZÁGOS FOGYASZTÓVÉDELMI EGYESÜLET SZEGEDI SZERVEZETE

Székhelyi folytatná, de hogyan?

Kedves szegedi olvasó! Engedd meg, hogy beszélgessek veled, így a hasábon keresztül neked, érted, hogy tisztább legyen, aminek már eredetileg is tisztának és világosnak kellene lennie.

A Szegedi Nemzeti Színház főigazgatója, Székhelyi József a napokban pr-cikkében elárulta sügva, lopva, bizalmasan, hogy a következő színházi évadban nem hajlandó energiát fecsérelni azzal, hogy részt vegyen a szerinte bejósolható acsakodásokban. Nem fogja beadni pályázatát ahhoz, hogy újra vezethesse a teátrumot a következő igazgatói időszakban is. Ő egy „gyütt maradt”, úgyhogy vegyük komolyan, most már itt él közöttünk. Ehhez prezentálta a carte a jövő évad tervezetét is.

Jaj, ne nézz ilyen összeráncolt szemöldökkel, drága barátom, inkább kérlek, hallgass végig! Emlékszel, hogy az említett vezető főnyelvé alatt egy epigrammának is beillő idézet volt olvasható, vastagon szedett betűkkel?

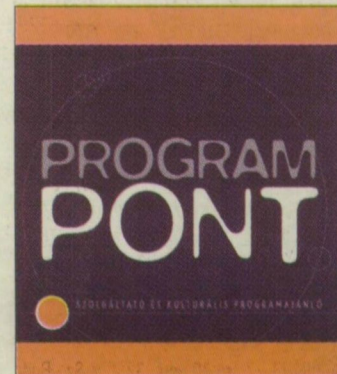
„Nem szállok be semmiféle politikai ütközésbe, álságos pályázati cikuszba.” Ha ezt egy igazgatói választással kapcsolatban hallod valahol, azt mondd, itt baj lehet, itt az emberek majmolni akarják a demokráciát, de majd jön a felmentő sereg. Ugye? Még igazat is adhatsz erre a megjegyzésre, hiszen emlékeid vissza-tükrözödhözhetnek az elmúlt hetek eseményei által, mi történt az országban színházi ügyben. Hozzá nem értő emberek akarnak művészi értéket létrehozni olyan dologban, amit inkább csak figyelniük kellene, hogy válaszokat és ötleteket tudjanak meríteni frusztrált gondolatkatyúikból a problémáikra. Ám a helyzet ennél komplexebb, és rafináltabban fest, hogy megértjük, ehhez el kell vetnünk az egyszerűséget.

Még mindig a türelmeted kérem, és meg fogsz érteni. Nézzük a tényeket! Szeptembertől indul az az évad, mely újra lehetőséget ad magukban elég elhivatottságot érző színházi embereknek és menedzsereknek, hogy városunk házában megmértessenek az igazgatói székért, hogy referáljanak elképzeléseikről az eredmény per ráfordítás hányadosának tükrében. Ezen információ alapján joggal gondolhatja a jelenlegi vezető, hogy pozíciója vesztélyben van, hiszen demokratikus eszközök segítségével fennáll az a lehetőség, hogy a következő periódusban nem ő folytatja a társulat irányítását. Itt most még ne is gondoljunk arra, hogy önkormányzatunk az elért művészi színvonalat esetleg feliratná a szakmai zsűri döntése alapján.

HARTAI GÉZA, SZEGED

Az ügyvéd válaszol

Az ügyvéd válaszol című rovatunkban dr. Juhász György heti rendszerességgel reagál olvasóink kérdéseire. Leveleiket a szokásos módon postán vagy e-mailen (kapcsolatok@delmagyar.hu) küldjék el szerkesztőségünkbe. Kérjük, a borítékra vagy elektronikus levélre írják rá: Az ügyvéd válaszol.

E-mail címünk: ajanlo@delmagyar.hu

SZÍNHÁZ
SZEGEDI NEMZETI SZÍNHÁZ
19 óra: Démász-rendezvény. Zártkörű előadás!

KISSZÍNHÁZ
19 óra: Hamlet – tragédia. Páger Antal 1.-bérlet.

KÖVÉR BÉLA BÁBSZÍNHÁZ
19 óra: A rátóti legényanya. Bérletszűnet. (felnőtteknek)

MOZI
SZEGED
BELVÁROSI MOZI
ZSIGMOND VILMOS TEREM
15.30, 17.45, 20 óra: 56 csepp vér.
BALAZS BÉLA TEREM
16.15, 18.30, 20.45 óra: Egy botrány részletei.
CSÓKE JÓZSEF TEREM
16, 20.30 óra: A királynő;
18.15 óra: A faun labirintusa.

GRAND CAFÉ
17 óra: Híd Terabithia földjére. Amerikai fantasy film;
19 óra: Az új. Dél-koreai-japán film;
21 óra: Jam Session – örömmzenés ingeny.

PLAZA CINEMA CITY
Napfény: 13.15, 17.15, 19.30, 21.45 óra.
56 csepp vér: 13.45, 17.45, 19.45, 21.45 óra.
Norbit: 14.15, 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 óra.
Vadidegen: 15.30, 17.45, 20, 22.15 óra.
A Robinson család titka: 14, 16, 18, 20 óra.
Az utolsó jelentés: 15, 19.30 óra.
Taxi 4: 14.30, 16.30, 18.30, 20.30, 22.30 óra.
Buhera mátrix: 13.15 óra.

GÖRÖG
Göry Pince & Terasz, 6723 Szeged, Liszt u. 9.
Ahol a találásban fenséges ráadás van!

NAPI SZOLGÁLTATÓ, KULTURÁLIS PROGRAMAJÁNLÓ

Mr. Bean nyaral: 14.15, 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 óra.
300: 15.15, 17.30, 19.45, 22 óra.
Hasutasok: 15.30 óra.
Hannibal ébredése: 17.15, 21.45 óra.
Zene és szöveg: 13 óra.
A szellemlovas: 15.30, 22 óra.
S. O. S. szerelem: 13.30 óra.

VÁSÁRHELY
MOZAIK MOZI
17.45 óra: A hét nyolcadik napja. Színes magyar film.
20 óra: A szellemlovas. Színes amerikai akcióthriller.

SZENTES
15.30 óra: Megetgett társadalom. Színes amerikai-angol filmdráma;
17.30 óra: Malac a pácban. Színes amerikai családi film;
20 óra: Zene és szöveg. Színes amerikai romantikus vígjáték.

BALÁSTYA
18 óra: Táncoló talpak. Színes amerikai film.

DESZK
19 óra: Híd Terabithia földjére. Színes amerikai film.

KÖZLELT
SZEGED
Az ifjúsági házban (Felső Tisza part 2.) 17 órától: Akropolisz Táncszínház. Vezetői: Kerek Attiláné.

A Nemzetiségek Házában
13 óra: görög, 16 óra: örmény és lengyel, 17 óra: horvát nyelvóra.

A Mars téri U pavilon kistermében
16 óra: A Közéleti Kávéház évkönyv 2006 című kötet bemutatója, vendég: Szondi Ildikó, az estek szerkesztője.

A Közéleti Kávéház rendezvénye a Bartók Béla Művelődési Házban
18 óra: Szász Lula – Életem című könyvének bemutatása és dedikálása. Vendégek: Dr. Tanka László, Dreiszeger Zsuzsa.

A máltai játszótéren (Retek u. 2-4.)
15 óra: internetklub.

Az Alsóvárosi Kultúrházban 16 óra: ingyenes jogi tanácsadás dr. Pataki Márta Ágnes ügyvéddel;
19 óra: „Tömörített rock-

történet”. Rendhagyó 20–21. századi zenetörténet nem csak fiataloknak. A klasszikus rock korszaka a gyökerektől a Beatlesig címmel. Előadó: Pleskonics András.

A Százszorszép Gyermekházban
16.30 órától: gyermektorna magyar mozgáskotta módszerrel.

A Móra utcai fiókkönyvtárban 16 óra: Simai Mihály előadása a reforméletmódról.

A plázában 18 óra: Péntek 13. divatshow. Divatbemutató a Szeged Plaza üzleteinek kollektívából. Közreműködik: EzerArc Divatstúdió, Ritmus Tánc- és Fitnesz Stúdió.

A B-612 Kulturális Műhely India Klubjában (Bécsi krt. 7.) 19 óra: Himalája titkai. Kultúrtörténeti előadás-sorozat. Tájak, emberek, vallások. Ladaktól Dardzsilingig. Diaképes előadás. Előadó: Leveles Zoltán szerzetes. Ingyenes vegetáriánus ételkóstoló, indiai bazár.

Az egyetemi füvészkert (Lövölde út 42.) 10 órától 18 óráig;
a Szegedi Vadaspark (Kálvária sgt.) 9 órától 17 óráig várja látogatóit.

ALGYÓ
A Juhászban (Búvár u. 5.) 15 óra: hit- és lélekklub.

KONCERT és BULI
SZEGED
A JATE-klubban 22 óra: Party Palotaival és Ludmillával, a kisteremben DJ Fraser.

A SZOTE-klubban 22 óra: Diszkóház – Lemezzolvas Novák.

Az ifjúsági házban 20 óra: Hoologans-koncert – Bohémélet-turné.

A Cocktail Dance Clubban: Groove Night Music.

A Jazz kocsmában 20 óra: Karaokebuli Kakuzsi Bélával.

A Garabonciás borozóban 20 óra: Libra-koncert;
21 óra: M.A.D. Goya-koncert.

A Millenniumi Kávéházban 20

óra: Szatmári táncház. Zene: Patyi Zoltán és zenekara.

MÓRAHALOM
A Cacao Clubban 22 órától: Saxo Party.

KIÁLLÍTÁS
SZEGED
A Kézsműves Pince és Galériában (Kálmány Lajos u. 21.) 18 óra: nyílik Merzej Lucy keramikai kiállítása, melyet Pataki Ferenc festőművész és grafikus művész nyit meg. A kiállítás május 9-éig, munkanapokon 10–18 óráig, szombaton 10–14 óráig tart nyitva.

A Somogyi-könyvtárban megnyílt a Közéleti Kávéház kiállítása. A Szegedi Közéleti Kávéház a közelmúltban tartotta háromezredik rendezvényét. Ebből az alkalomból mutatja be a Somogyi-könyvtár a kávéház történetét. A könyvtár alagsori folyóirat-lapozgatójában fölállított tárlókban a kávéháztól ajándékba kapott könyvekből mutatunk be néhányat, valamint fotókat. A tárlat április 19-éig látható.

Alagsor: április 28-ig: Juhász Gyula a költészet napján;
Földszint: május 2-áig: „Az egész nemzetnek hasznát kell tekintünk.” 250 éve született Verseghy Ferenc nyelvész, költő, esztéta, író;

május 2-áig: 100 éve született Buday György grafikus, író;
I. emelet: május 31-éig: 275 éve született Joseph Haydn;
I. emeleti folyóirat-olvasóteremben: május 17 óra: nyílik Ale Ildikó festőművész Holdkörös biciklista illusztrációk Weöres Sándor írásaihoz című kiállítása, melyet Ilos Éva művészettörténész nyit meg. A kiállítás május 3-áig, a könyvtár nyitvatartási rendje szerint látható.

A SZTE Rajz-, Művészettörténeti Tanszék Fischer Ernő Termében megnyílt Kovács Péter kiállítása, mely május 6-áig, a hét minden napján, 10–18 óráig tart nyitva.

A Bálint Sándor Művelődési Házban megnyílt Verespatak múltja, jelene, jövője képekben, országos vándorkiállítás, mely április 14-éig 9–19 óráig, 15-én 9–16 óráig tekinthető meg.

Asztalfoglalás:
(62) 422-157